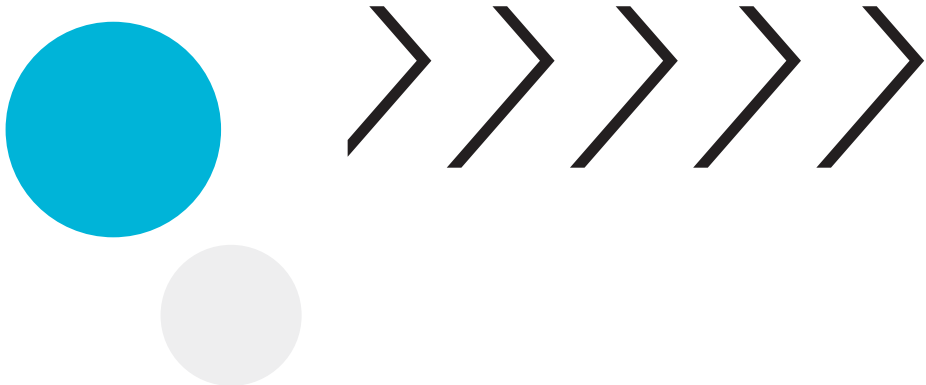

ZASADY ŚWIADCZENIA USŁUG WODOCIĄGOWO-KANALIZACYJNYCH

WYJAŚNIENIA PREZESA UOKiK

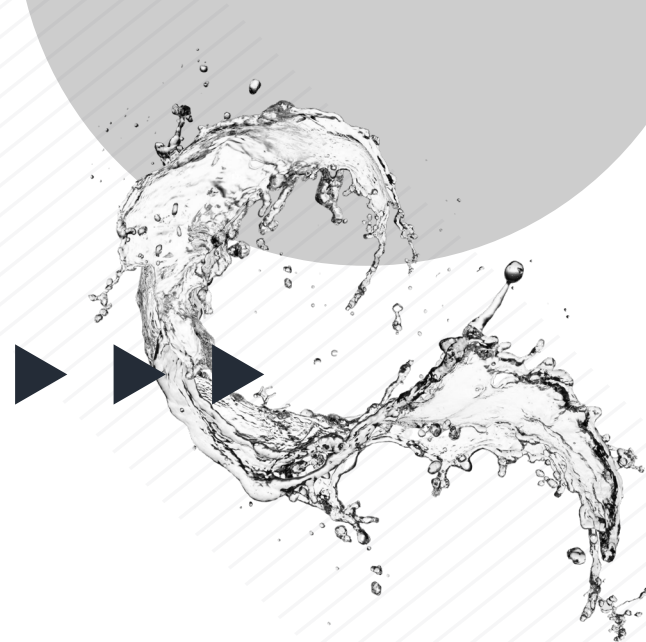

SPIS TREŚCI

Wstęp	04
Organ sprawujący nadzór nad rynkiem wodociągowo-kanalizacyjnym	05
Wysokość cen i stawek opłat za dostawę wody i odprowadzanie ścieków	06
Kwestionowanie zasad ustalania ilości zużytej wody przez spółdzielnie mieszkaniowe/wspólnoty/zakłady gospodarki komunalnej w przypadku braku wodomierzy w lokalach u odbiorców (przy punktach czerpalnych)	07
Kwestionowanie wprowadzania obowiązku zdalnego odczytu wodomierzy	09
Odmowa przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne zawarcia umowy o zaopatrzenie w wodę i/lub odprowadzanie ścieków	10
Kwestionowanie postanowień umów o dostawę wody i odprowadzanie ścieków	11
Pobieranie przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne opłat dodatkowych	12
Odmowa wydania warunków technicznych przyłączenia do sieci wodociągowej i/lub kanalizacyjnej	13
Zasady przejmowania urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych (np. odcinków sieci) wybudowanych przez odbiorców usług, w tym mieszkańców gminy, nieodpłatnie lub odpłatnie na warunkach dowolnie ustalanych przez przejmującego	14
Ustanowienie nieodpłatnej służebności przesyłu i uzależnienie zawarcia umowy o dostawę wody i odprowadzanie ścieków od ustanowienia nieodpłatnej służebności przesyłu	16
Wysokość i sposób ustalania opłat za usługi hurtowej dostawy wody i hurtowego odbioru ścieków	17
Wysokość opłat za wody opadowe	18
Wysokość opłat za dostawę wody i odprowadzanie ścieków pobierane przez PKP, Poczta Polską i innych	19
Zasady utrzymywania i konserwacji sieci, usuwania awarii	20
Gdzie po pomoc?	21
Przypisy	22

Wstęp

W związku z regularnie wpływającymi do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów skargami/zawiadomieniami dotyczącymi zasad świadczenia usług dostawy wody i odprowadzania ścieków, przedstawiamy rozwiązania – zgodne z aktualnie obowiązującymi przepisami – najczęściej spotykanych problemów.

Propozycje dotyczą zarówno usług świadczonych na rzecz konsumentów, jak i przedsiębiorców będących odbiorcami usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz zbiorowego odprowadzania ścieków.

Organ sprawujący nadzór nad rynkiem wodociągowo-kanalizacyjnym

Od 2018 roku organem regulacyjnym na szeroko rozumianym rynku wodociągowo-kanalizacyjnym jest dyrektor regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie¹. Do zadań organu regulacyjnego należy między innymi:

- zatwierdzanie taryf (tj. cen i stawek opłat) za usługi zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków²,
- opiniowanie projektów regulaminów dostarczania wody i odprowadzania ścieków w zakresie zgodności z przepisami ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu³,
- opiniowanie wieloletnich planów rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych⁴,
- rozstrzyganie sporów między przedsiębiorstwami wodociągowo-kanalizacyjnymi a odbiorcami usług⁵.

Organ regulacyjny – na wniosek strony – rozstrzyga w spornych sprawach dotyczących⁶:

- odmowy zawarcia umowy o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne,
- odcięcia dostawy wody lub zamknięcia przyłącza kanalizacyjnego, lub odmowy przyłączenia do sieci nieruchomości osobie ubiegającej się o przyłączenie nieruchomości do sieci.

Rozstrzygnięcie wskazanych wyżej problemów może polegać na nakazaniu przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu:

- zawarcia umowy o zaopatrzenie w wodę lub odprowadzanie ścieków,
- przywrócenia dostawy wody,
- otwarcia przyłącza kanalizacyjnego,
- przyłączenia do sieci.

Informacje o danych kontaktowych regulatora, w tym podziale terytorialnym, można znaleźć na stronie <https://www.gov.pl/web/wody-polskie/rzgw>.

Aktualnie procedowany jest projekt Ministra Infrastruktury zmiany ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu. Planowany termin przyjęcia projektu przez Radę Ministrów to IV kwartał 2025 r. Przewidywane zmiany przepisów zostały omówione przy poszczególnych zagadnieniach, których dotyczą.

Wysokość cen i stawek opłat za dostawę wody i odprowadzanie ścieków

Zgodnie z przepisami⁷ taryfa za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków z cenami i stawkami opłat dla odbiorców podlega zatwierdzeniu przez organ regulacyjny, czyli dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Po procedowanej zmianie ustawy taryfa będzie zatwierdzana przez radę gminy.

W przypadku pozytywnej weryfikacji wniosku taryfowego organ regulacyjny zatwierdza taryfę w drodze decyzji⁸. Organem wyższego stopnia w sprawach takiej decyzji jest Prezes Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie⁹. **Prezes UOKiK nie posiada kompetencji do weryfikowania czy kwestionowania rozstrzygnięć organów właściwych w tej sprawie.**

Taryfy¹⁰ opłat za usługi zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków (cenniki za te usługi) powinny zawierać następujące pozycje opłat:

- **cenę za dostarczoną wodę**, w rozliczeniach dokonywanych na podstawie odczytu wskaźników wodomierza lub w oparciu o przeciętne normy zużycia wody,
- **stawkę opłaty abonamentowej** zależną od zasad prowadzonych rozliczeń (np. wodomierz, normy zużycia),
- **cenę za odprowadzone ścieki**,
- **stawkę opłaty abonamentowej** w rozliczeniach za ilość odprowadzonych ścieków zależną od zasad prowadzonych rozliczeń (urządzenie pomiarowe, wodomierz, ryczałt),
- **stawkę opłaty za przekroczenie warunków** wprowadzania ścieków przemysłowych do urządzeń kanalizacyjnych.

Aktualnie zatwierdzone taryfy obowiązują przez 3 lata, z tym że mogą zawierać ceny z podziałem na okresy 12-miesięczne. Zmiana przepisów ustawy przewiduje, że okres obowiązywania taryf może wynosić od roku do 3 lat. Ponadto w przypadku niewielkich zmian wysokości cen i stawek opłat, taryfę zatwierdzać będzie rada gminy. Projekt zmian ustawy przewiduje dodatkowo wprowadzenie zróżnicowania cen w zależności od ilości zużytej wody przez gospodarstwo domowe, czyli np. osoby zużywające mniej wody będą ponosić opłaty według niższych cen. Im niższe zużycie wody, tym cena za 1 m³ będzie niższa. Zmiana ustawy przewiduje 5 grup odbiorców ustalonych według ilości zużywanej wody.

Ponieważ zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków jest zadaniem własnym gminy¹¹, dodatkowo można powiadomić o dostrzeżonym problemie w zakresie wysokości cen i stawek opłat radę gminy oraz wójta/burmistrza/prezydenta.

Kwestionowanie zasad ustalania ilości zużytej wody przez spółdzielnie mieszkaniowe /wspólnoty/zakłady gospodarki komunalnej w przypadku braku wodomierzy w lokalach u odbiorców (przy punktach czerpalnych)

Członkowie spółdzielni mieszkaniowych

Spory między członkami spółdzielni a jej organami (spory wewnętrzne) rozstrzygane są w postępowaniu wewnątrzsądowym, w ramach którego zastosowanie mają:

- postanowienia statutu spółdzielni mieszkaniowej dotyczące praw i obowiązków członków spółdzielni oraz jej organów działających w zakresie ochrony tych praw,
- przepisy Rozdziału 1 „Prawa członków spółdzielni mieszkaniowej” ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych¹²,
- środki przewidziane w ustawie Prawo spółdzielcze¹³, a zwłaszcza procedury uchwałodawcze i kontrolne podejmowane przez walne zgromadzenie i radę nadzorczą danej spółdzielni,
- przepisy Działu VIII Prawa spółdzielczego dotyczące lustracji. Celem lustracji jest między innymi sprawdzenie przestrzegania przez spółdzielnię przepisów prawa i postanowień statutu, zbadanie przestrzegania przez spółdzielnię prowadzenia przez nią działalności w interesie ogółu członków, kontrola gospodarności, celowości i rzetelności realizacji przez spółdzielnię jej celów ekonomicznych, socjalnych oraz kulturalnych.

Ponadto Prezes UOKiK nie może podejmować działań na żądanie członków spółdzielni i prowadzić postępowania przeciwko spółdzielni, którą ci członkowie tworzą w przypadku, kiedy konflikt dotyczy działań wewnątrzsądowych, a nie prowadzenia przez spółdzielnię działalności gospodarczej.

Zgodnie z istniejącym orzecznictwem sądów problem konfliktów między członkami spółdzielni mieszkaniowych a spółdzielniami ma charakter sporu co najwyżej grupowego. Dlatego też Prezes UOKiK nie posiada uprawnień do podjęcia działań w takich sprawach.

Stanowisko dotyczące braku interesu publicznego w sporach z udziałem członków spółdzielni potwierdza wyrok Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 10 lutego 2003 r.¹⁴, oddalający odwołanie spółdzielni mieszkaniowej od decyzji, uznając to odwołanie jako bezzasadne ze względu na brak interesu publicznego w przedmiotowej sprawie, choć konsekwencje niekorzystnych działań dostawcy dotyczyły grupy osób zamieszkających w zasobach mieszkaniowych spółdzielni. Sąd uznał, że „osoby te stanowią ściśle określoną grupę. Działania powoda mogą zatem, co najwyżej, naruszać ich interes grupowy, a nie publiczny”.

Członkowie wspólnot mieszkaniowych

Zgodnie z przepisami ustawy o własności lokali¹⁵, **członkowie dużych¹⁶ wspólnot** mieszkaniowych mają prawo na drodze sądowej ubiegać się o to, aby dana uchwała wspólnoty – z ich punktu widzenia szkodliwa – nie została wdrożona w życie.

W przypadku małych wspólnot sprawy, które znajdują się wyłącznie w gestii właścicieli nieruchomości przynależących do wspólnoty, nie zaś do jej zarządu, oraz kwestie dotyczące nieruchomości wspólnej, mogą być rozstrzygane jedynie poprzez zgodę właścicieli. Mała wspólnota mieszkaniowa podlega przepisom Kodeksu cywilnego oraz Kodeksu postępowania cywilnego, które dotyczą współwłasności.

Członkowie małych wspólnot – rozstrzyganie kwestii spornych związanych z zarządem nieruchomością wspólną w małych wspólnotach odbywa się natomiast na podstawie przepisów o współwłasności.

Mieszkańcy nieruchomości komunalnych zarządzanych przez komunalne zakłady gospodarki

Lokator mieszkania komunalnego nie jest bezradny wobec przyjmowanych przez komunalny zakład gospodarki mieszkaniowej zasad rozliczeń. Dochodzenie swoich praw wymaga jego aktywności.

Należy zapoznać się z przyjętymi przez Radę Gminy/Zarząd zakładu gospodarki komunalnej zasadami rozliczeń kosztów (uchwałami) i obowiązującymi w zakładzie gospodarki komunalnej dokumentami.

W przypadku wątpliwości należy starać się je wyjaśnić w komunalnym zakładzie gospodarki mieszkaniowej.

Gdy pojawiają się dalsze niejasności, należy odwołać się do treści podpisanej umowy np. najmu, w której powinny być zawarte postanowienia dotyczące sposobu rozstrzygania sporów.

W przypadku braku porozumienia sporem można zainteresować organy gminy.

Co do mieszkań komunalnych i braku porozumienia na szczeblu lokalnym sprawą można zainteresować wojewodę czy regionalną izbę obrachunkową.

Kwestionowanie wprowadzania obowiązku zdalnego odczytu wodomierzy

Odbiorca nie ma możliwości kwestionowania faktu zdalnego odczytywania wodomierzy. Wynika to wprost z przepisów. Dyrektywa UE 2018/2002¹⁷ określa szereg dat dotyczących urządzeń pomiarowych z odczytem zdalnym.

Od 25 października 2020 r. nowo instalowane liczniki (urządzenia pomiarowe) muszą dawać możliwość zdalnego odczytu ich wskazań.

Dyrektywa przewiduje podobny wymóg dla wszystkich zainstalowanych urządzeń pomiarowych. Możliwość zdalnego odczytu dla wszystkich urządzeń będzie wymagana do 1 stycznia 2027 r.¹⁸

Odmowa przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne zawarcia umowy o zaopatrzenie w wodę i/lub odprowadzanie ścieków

Kwestie sporne dotyczące odmowy zawarcia umowy o zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków – na wniosek strony – rozstrzyga organ regulacyjny w drodze decyzji.

W przypadku odmowy zawarcia umowy o dostawę wody i/lub odprowadzanie ścieków sam zainteresowany powinien złożyć stosowny wniosek do dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Dodatkowo, zgodnie z przepisami ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu¹⁹, zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków jest zadaniem własnym gminy. A zatem o dostrzeżonym problemie można powiadomić radę gminy oraz wójta/burmistrza/prezydenta.

Kwestionowanie postanowień umów o dostawę wody i odprowadzanie ścieków

Zgodnie z przepisami ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu²⁰ do zadań organu regulacyjnego należy między innymi opiniowanie projektu regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków.

Organ regulacyjny opiniuje projekt regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków w zakresie zgodności z przepisami ustawy i wydaje, w drodze postanowienia (na które przysługuje zażalenie), opinię nie później niż w terminie miesiąca od dnia doręczenia tego projektu²¹.

Problem dotyczący postanowień umów można zgłosić do regulatora rynku – dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie, wskazując na jego powiązanie z regulaminem dostarczania wody i odprowadzania ścieków.

Mając na uwadze, że postanowienia umów są ściśle powiązane z postanowieniami regulaminów (są niekiedy cytatami z regulaminów), Prezes UOKiK nie posiada kompetencji do oceny tych postanowień.

Jedynie te postanowienia, które nie wynikają wprost z zapisów regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków mogą być ewentualnie oceniane przez Prezesa UOKiK pod kątem naruszenia przepisów u.o.k.k.

Pobieranie przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne opłat dodatkowych

Zgodnie z przepisami ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu²² nie pobiera się opłat za:

- wydanie warunków przyłączenia do sieci, a także za ich zmianę, aktualizację lub przeniesienie na inny podmiot,
- odbiór przyłącza wodociągowego lub przyłącza kanalizacyjnego przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne,
- za włączenie przyłącza wodociągowego lub przyłącza kanalizacyjnego do sieci wodociągowej albo kanalizacyjnej,
- za inne zezwolenia z tym związane na podstawie cenników.

Przepisy te należy czytać w sposób dosłowny. Jeżeli przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne będzie pobierać opłaty za wskazane czynności, zasadne jest skierowanie do rady gminy i wójta/burmistrza/prezydenta oraz dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie pisma informującego o tym fakcie. Pobieranie dodatkowych opłat może bowiem mieć wpływ na prawidłowe ustalanie kosztów, w tym taryfowych cen i stawek opłat.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że wskazany przepis nie wyklucza, iż przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne może pobierać opłaty za wykonanie określonych czynności wymagających dodatkowego nakładu pracy.

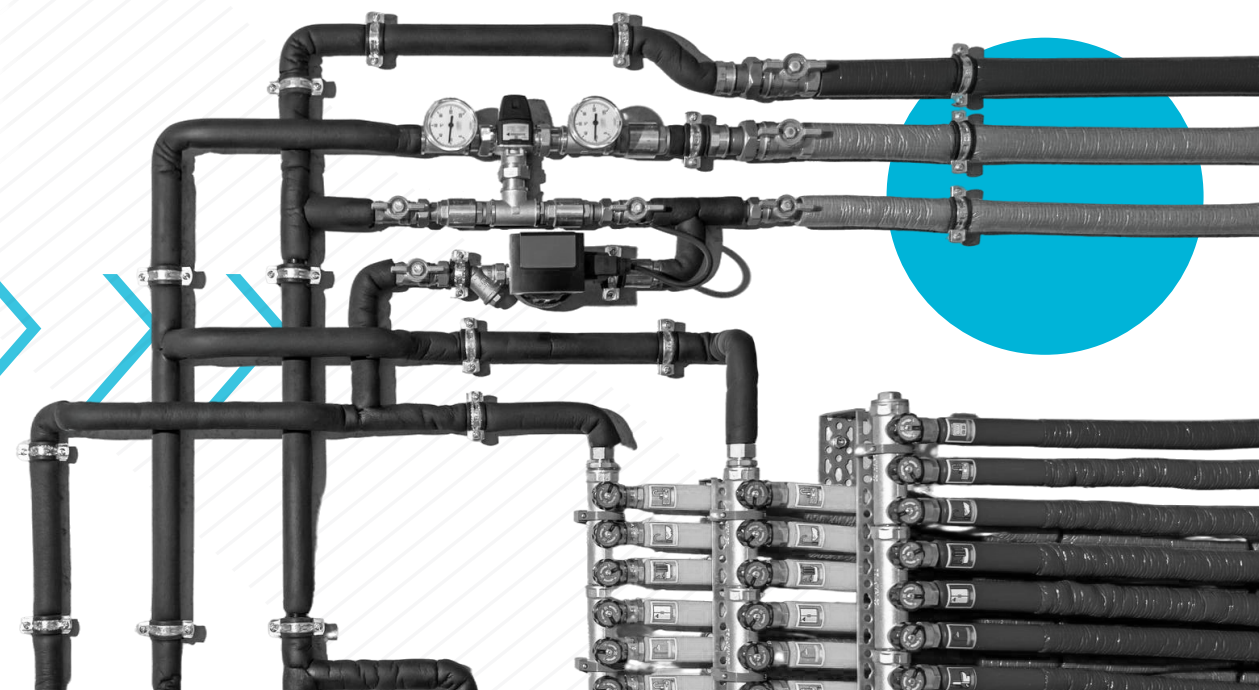
Odmowa wydania warunków technicznych przyłączenia do sieci wodociągowej i/lub kanalizacyjnej

Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, zgodnie z przepisami ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu²³, ma obowiązek przyłączyć do sieci nieruchomość osoby ubiegającej się o przyłączenie, **jeżeli są spełnione warunki przyłączenia określone w regulaminie** dostawy wody i odprowadzania ścieków, oraz **istnieją techniczne możliwości świadczenia usług**. W świetle obowiązujących przepisów „Przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne **jest obowiązane zapewnić budowę urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych, ustalonych przez gminę w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, w zakresie uzgodnionym w wieloletnim planie rozwoju i modernizacji**”²⁴.

Przepisy ustawy w praktyce oznaczają, że w przypadku braku technicznych możliwości przyłączenia do sieci, tj. np. braku sieci na danym terenie, nieujęciu w wieloletnich planach inwestycyjnych przedsiębiorstw budowy sieci na danym terenie, **przedsiębiorstwo może odmówić wydania warunków przyłączenia do sieci wodociągowej i/lub kanalizacyjnej**. Nie ma bowiem obowiązku przyłączenia do sieci nowych odbiorców w przypadku braku technicznych możliwości świadczenia usług.

Należy pamiętać, że ustalenia wieloletniego planu inwestycyjnego, od których - w przypadku braku sieci na danym terenie - uzależnione jest wydanie warunków technicznych podłączenia, nie są samodzielne i możliwą do podjęcia w danym momencie decyzją przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego. Plan ten bowiem ostatecznie opiniuje organ regulacyjny²⁵.

Budując nieruchomości na terenach, na których brak jest sieci wodociągowej i/lub kanalizacyjnej, a budowa nie jest przewidziana w wieloletnim planie rozwoju i modernizacji urządzeń wodociągowych i urządzeń kanalizacyjnych, należy liczyć się z odmową przyłączenia do sieci lub potrzebą budowy sieci na własny koszt (jeżeli przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne zezwoli na takie rozwiązanie).

Zasady przejmowania urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych (np. odcinków sieci) wybudowanych przez odbiorców usług, w tym mieszkańców gminy, nieodpłatnie lub odpłatnie na warunkach dowolnie ustalanych przez przejmującego

Jeżeli istotą sporu jest ustalenie wartości przekazywanego przez konkretnego odbiorcę odcinka sieci, to spór ma charakter indywidualny. W związku z brakiem interesu publicznego nie może być on przedmiotem interwencji Prezesa UOKiK.

W takich sprawach można wystąpić na drogę sądową w trybie art. 49 § 2 ustawy z 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (dalej „K.c.”) oraz art. 31 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu.

Stosownie do art. 49 § 2 K.c. osoba, która poniosła koszty budowy urządzeń – służących do doprowadzania lub odprowadzania płynów, pary, gazu, energii elektrycznej oraz innych urządzeń podobnych, może żądać, aby przedsiębiorca, który przyłączył urządzenia do swojej sieci, nabył ich własność za odpowiednim wynagrodzeniem, chyba że w umowie strony postanowiły inaczej.

Również art. 31 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu reguluje kwestię przekazywania na rzecz przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjnego wybudowanych przez przyszłego odbiorcę fragmentów sieci. Stanowi on, że osoby, które wybudowały z własnych środków urządzenia wodociągowe i urządzenia kanalizacyjne, mogą je przekazywać odpłatnie gminie lub przedsiębiorstwu wodociągowo-kanalizacyjnemu, na warunkach uzgodnionych w umowie. Przekazywane urządzenia powinny odpowiadać warunkom technicznym określonym w odrębnych przepisach.

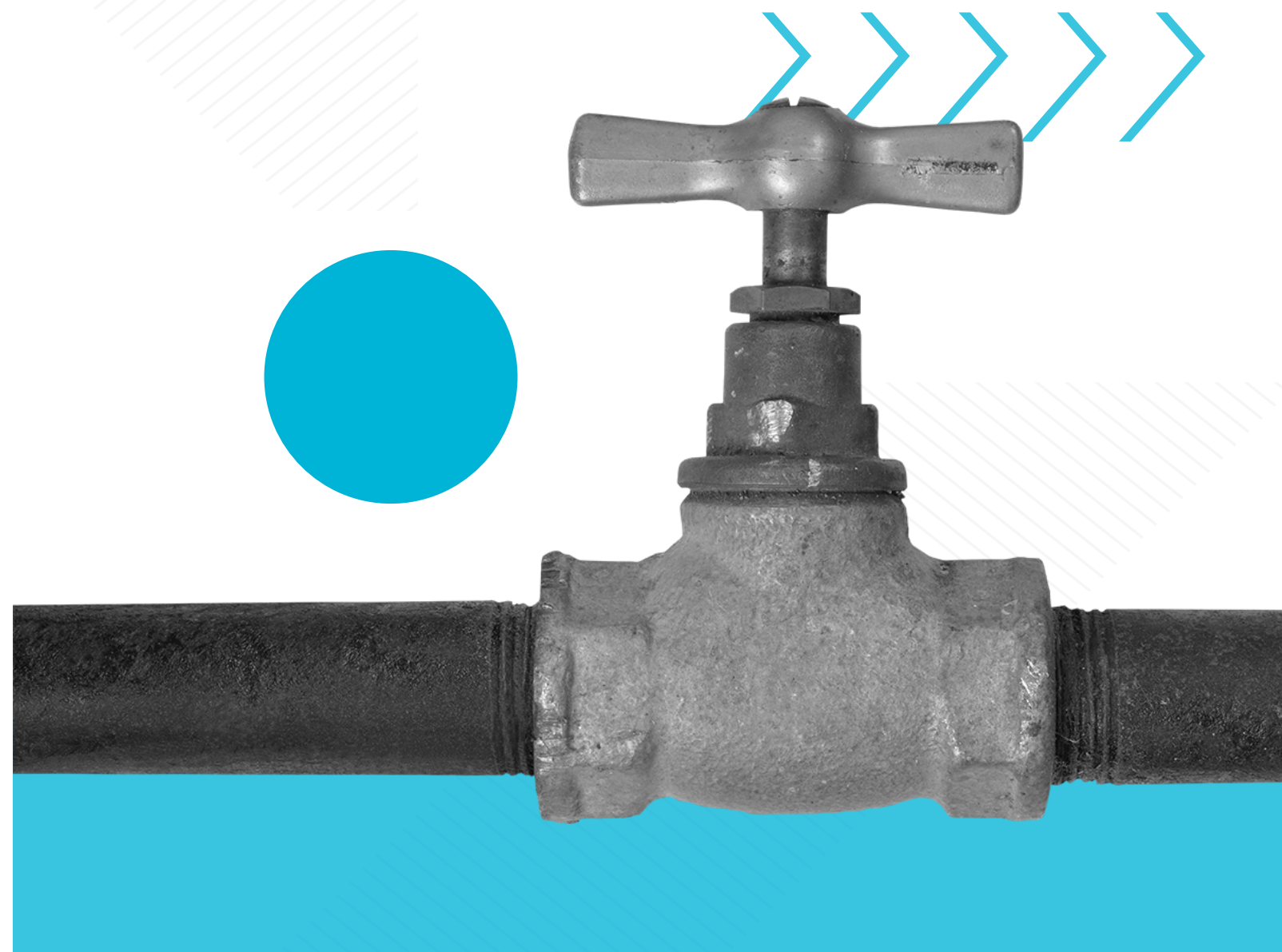
Należność za przekazane urządzenia wodociągowe i urządzenia kanalizacyjne może być rozłożona na raty lub uwzględniona w rozliczeniach za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków.

Zwracamy ponadto uwagę, że każde urządzenie przejmowane przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne ma inne, indywidualne zastosowanie. Jego wycena powinna zatem zostać dokonana indywidualnie na podstawie rachunku ekonomicznego, uwzględniającego między innymi koszty przyszłego utrzymania tego odcinka sieci i możliwości jego wykorzystania na potrzeby świadczenia usług kolejnym, nowym odbiorcom. Nie można automatycznie zakładać, że wynagrodzenie za przejęte przez przedsiębiorstwo urządzenia powinno być ustalone w wysokości kosztów poniesionych na ich wybudowanie.

W przypadku zastrzeżeń w tym zakresie zasadnym może być poinformowanie regulatora rynku o stosowanych przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne zasadach wykupu

urządzeń, ponieważ w takich przypadkach istnieje obawa, że przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne, przygotowując wniosek taryfowy, niewłaściwie naliczy amortyzację od przejętych urządzeń wodociągowo-kanalizacyjnych.

Niezależnie od powyższego – mając na uwadze, że zgodnie z przepisami²⁶ zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków są zadaniem własnym – sugerujemy poinformowanie organów gminy, że przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne przejmujące fragmenty sieci wybudowane przez mieszkańców w sposób niezgodny z art. 31 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu oraz art. 49 K.c.

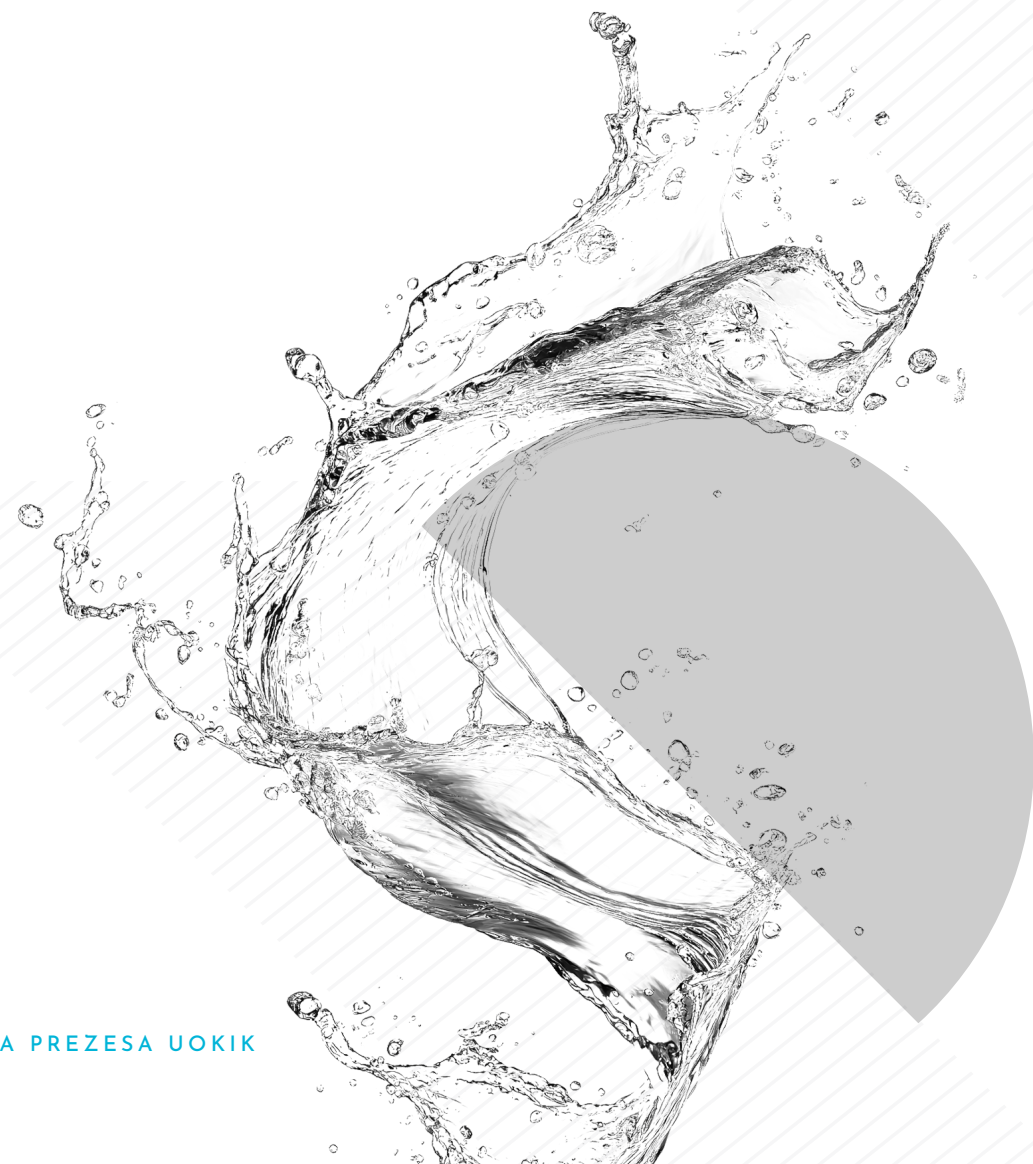

Ustanowienie nieodpłatnej służebności przesyłu i uzależnienie zawarcia umowy o dostawę wody i odprowadzanie ścieków od ustanowienia nieodpłatnej służebności przesyłu

Należy pamiętać, że zgodnie z wcześniej przywołanymi przepisami²⁷ Prezes UOKiK posiada uprawnienia do podejmowania działań jedynie w interesie publicznym, a nie w zakresie sporów indywidualnych.

W tym przypadku istnieje możliwość wystąpienia na drogę sądową. Zgodnie z przepisami²⁸, jeżeli przedsiębiorca odmawia zawarcia umowy o ustanowienie służebności przesyłu, a jest ona konieczna do korzystania z urządzeń przesyłowych, właściciel nieruchomości może żądać odpowiedniego wynagrodzenia w zamian za ustanowienie służebności przesyłu.

Do ustanowienia przymusowej służebności przesyłu może dojść w postępowaniu nieprocesowym²⁹ na podstawie wniosku osoby, której przysługuje odpowiednie roszczenie.

Wysokość i sposób ustalania opłat za usługi hurtowej dostawy wody i hurtowego odbioru ścieków

Problem ten, ze względu na jego charakter, może dotyczyć wyłącznie przedsiębiorców, czyli profesjonalnych uczestników rynku zawierających umowę negocjowaną indywidualnie. Mają oni możliwość dochodzenia swoich praw na drodze sądowej³⁰.

Sugerujemy ponadto powiadomienie regulatora rynku (dyrektora regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie) o zasadach ustalania i wysokości cen hurtowych, ponieważ ceny hurtowe są bezpośrednio powiązane z cenami taryfowymi i stawkami opłat (suma ponoszonych kosztów na działalność zbiorowego zaopatrzenia i działalność hurtową stanowi 100 proc. kosztów ponoszonych przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne na działalność odpowiednio dostawy wody lub odprowadzania ścieków). Dokonując oceny wniosku taryfowego, regulator powinien posiadać stosowną wiedzę i wziąć pod uwagę hurtową sprzedaż usług. Takie stanowisko jest zgodne ze stanowiskiem prezentowanym przez regulatora rynku, który wskazuje na ścisłą korelację pomiędzy tymi dwoma grupami cen i potrzebę kontroli nad całością rynku przez regulatora.

Aktualnie sądy prowadzą już postępowania, korzystając z opinii biegłych, dotyczące wysokości i zasad ustalania cen za usługi hurtowe.

Wysokość opłat za wody opadowe

Opłaty za odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do kanalizacji deszczowej uchwalane są przez radę gminy w formie uchwał.

Zasady kwestionowania uchwał rad gmin regulują stosowne przepisy Konstytucji RP oraz odpowiednich ustaw, w tym ustawy o samorządzie gminnym³¹.

Zgodnie z tymi przepisami, organami nadzoru nad działalnością gminną są Prezes Rady Ministrów i wojewoda, a w zakresie spraw finansowych – regionalna izba obrachunkowa, a nie Prezes UOKiK. Również Naczelny Sąd Administracyjny oraz inne sądy administracyjne sprawują kontrolę nad działalnością administracji publicznej.

Każda osoba, która wykaże, że jej interes prawny lub uprawnienie zostało naruszone przez uchwałę lub zarządzenie podjęte przez organ gminy, może wnieść skargę do wskazanych organów.

Opłaty dotyczące wód opadowych ustalane przez regulatora rynku

Szczególne korzystanie z wód objęte zostało obowiązkiem opłat³². Przepis stanowi, że opłatę za usługi wodne uiszcza się za zmniejszenie naturalnej retencji terenowej na skutek wykonywania na nieruchomości o powierzchni powyżej 3500 m² robót lub obiektów budowlanych trwale związanych z gruntem, mających wpływ na zmniejszenie naturalnej retencji terenowej przez wyłączenie więcej niż 70 proc. powierzchni nieruchomości z powierzchni biologicznie czynnej na obszarach nieujętych w systemy kanalizacji otwartej lub zamkniętej.

Właściwy w sprawie jest zatem organ regulacyjny.

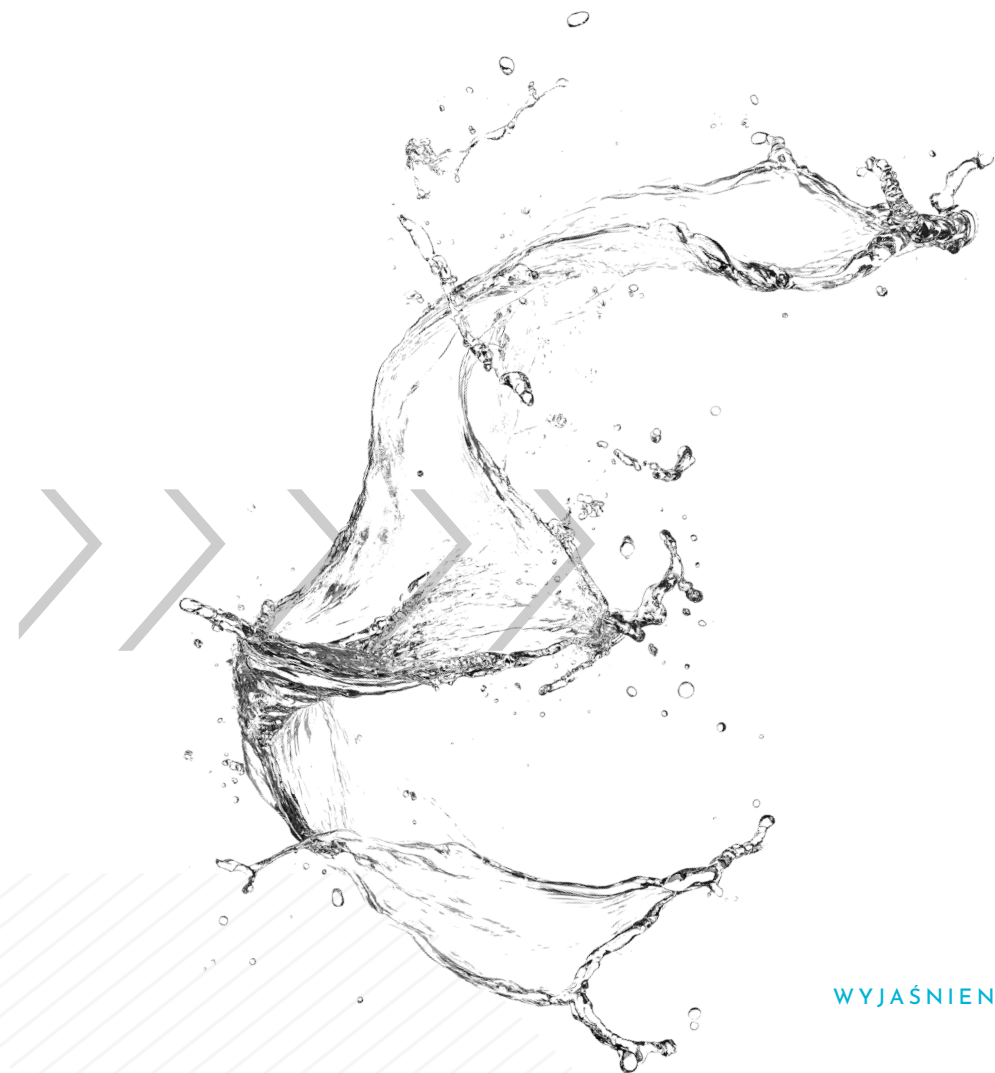

Wysokość opłat za dostawę wody i odprowadzanie ścieków pobierane przez PKP, Poczte Polską i innych

(właścicieli dawnych ośrodków wczasowych, szpitali, zakładów przemysłowych)

W takiej sprawie należy rozważyć poinformowanie rady gminy i wójta/burmistrza/prezydenta miasta, że na terenie gminy świadczone są usługi zaopatrzenia w wodę i odprowadzania ścieków przez przedsiębiorcę, który nie posiada zezwolenia na świadczenie usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków. Należy zwrócić szczególną uwagę, że brak wyżej wymienionego zezwolenia powoduje, że przedsiębiorca ten nie podlega nadzorowi regulatora rynku wodociągowo-kanalizacyjnego zarówno pod kątem wysokości stosowanych cen i stawek opłat, jak i jakości świadczonych usług. To może prowadzić do sytuacji, w której stosowane ceny za ww. usługi mogą znacząco różnić się od cen określonych w taryfach obowiązujących na terenie gminy.

Zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków jest zadaniem własnym gminy³³. Gmina powinna zapewnić wszystkim swoim mieszkańcom dostęp do usług dostawy wody i odprowadzania ścieków.

Zasady utrzymywania i konserwacji sieci, usuwania awarii

W przypadku indywidualnych sporów dotyczących rozliczeń za utrzymanie sieci, ze względu na brak interesu publicznego właściwe są sądy. Spór dotyczy bowiem w takim przypadku konkretnego przyłącza i konkretnej awarii, czyli indywidualnego interesu danego odbiorcy usług.

Analizując obowiązujące reguły usuwania awarii przyłączy na odcinku położonym poza granicą nieruchomości odbiorcy, należy mieć na uwadze istniejące orzecznictwo. Sąd Najwyższy w uchwale z 22 czerwca 2017 r.³⁴ oraz ten Sąd w wyroku z 17 maja 2023 r.³⁵ zajął jednoznaczne stanowisko, że *po przyłączeniu do sieci wodociągowej odcinek przewodu (przyłącza) stanie się częścią tej sieci wskutek objęcia go w posiadanie przez przedsiębiorstwo wodociągowe. Twierdzenie to zasada się na ocenie funkcji przyłącza, które służy niewątpliwie temu by doprowadzić do nieruchomości wodę lub odprowadzić ścieki z nieruchomości. Zatem mieści się w pojęciu urządzenia, o jakim stanowi art. 49 § 1 k.c. (...)*

Jeżeli zatem po zespoleniu przyłącza z siecią, przedsiębiorstwo wodociągowe posiada „odcinek przewodu” od granicy nieruchomości, który stanowi już element sieci, to niewątpliwie ciąży na nim obowiązek określony w art. 5 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu. (...)

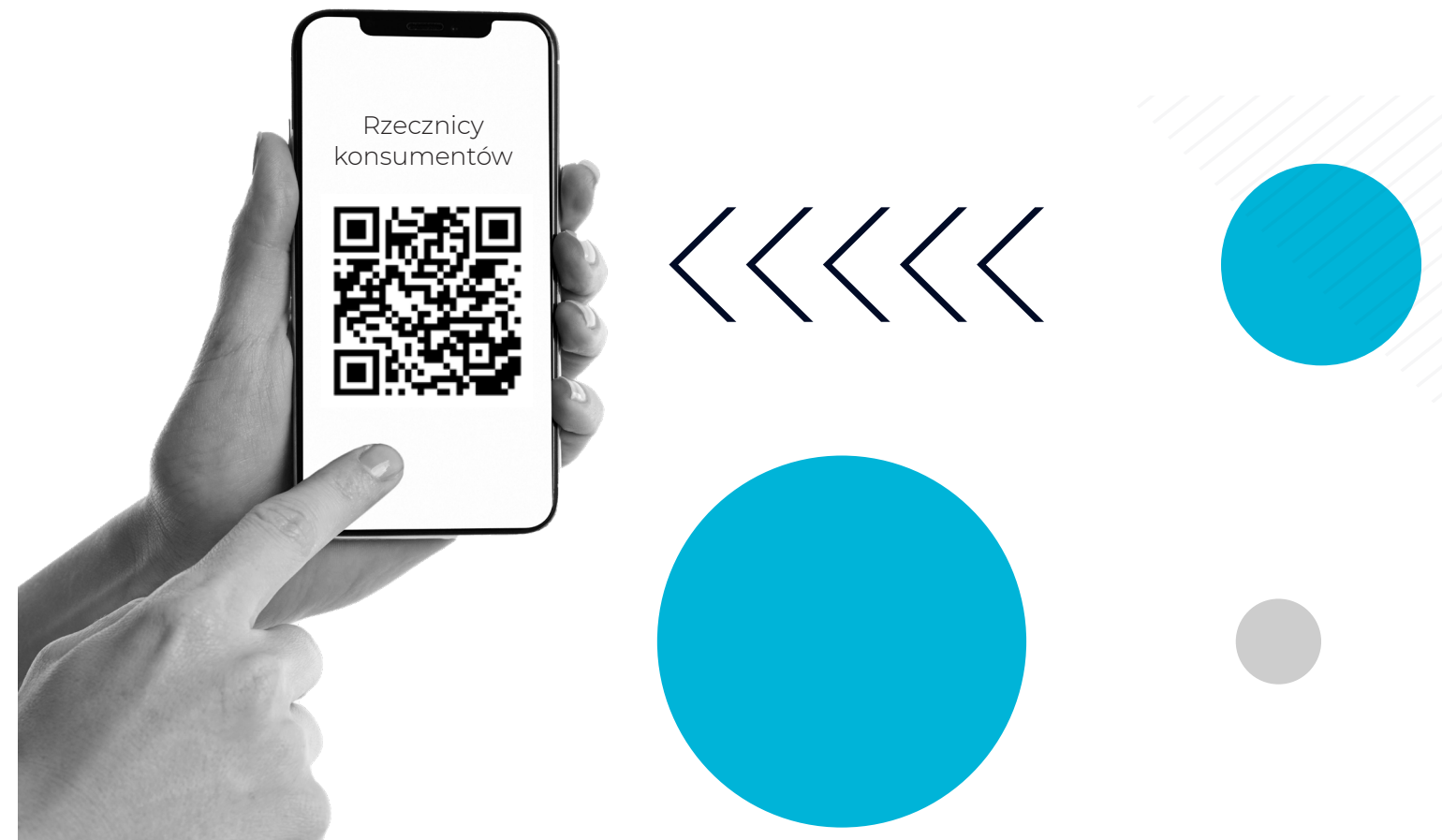
Również fakt, że wybudowanie na własny koszt tego odcinka przyłącza obciąży w świetle powyższej uchwały odbiorcę, nie oznacza, że odbiorca także jest zobowiązany do utrzymania sprawności tego odcinka, który po przyłączeniu stał się elementem sieci. W rezultacie nałożenie na odbiorcę obowiązku sfinansowania kosztów utrzymania, eksploatacji i remontów przyłączy, w tym także usunięcia awarii, było sprzeczne z art. 5 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu. (...).

(...) przerzucenie na odbiorców obowiązku ponoszenia kosztów utrzymania, eksploatacji i remontów przyłącza, w tym także usunięcia awarii przyłącza wodociągowego na odcinku od granicy nieruchomości odbiorcy do miejsca wykonania włączenia do sieci wodociągowej stoi w sprzeczności z obowiązującymi przepisami, co w swoich orzeczeniach podkreślił Sąd Najwyższy.

Zgodnie z przytoczonymi orzeczeniami, przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne winny ponosić koszty usuwania awarii przyłączy wodociągowych i kanalizacyjnych oraz przydomowych przepompowni na odcinku położonym poza nieruchomością odbiorcy.

Gdzie po pomoc?

W indywidualnych sprawach konsumenci mogą szukać pomocy u **miejskich (powiatowych) rzeczników konsumentów**, którzy prowadzą bezpłatne poradnictwo konsumenckie, udzielają informacji prawnych, podejmują interwencje u przedsiębiorców, pomagają konsumentom w kierowaniu spraw na drogę sądową oraz w ich prowadzeniu.

Przedsiębiorcy, będący odbiorcami usług dostawy wody i odprowadzania ścieków, w wielu wskazanych powyżej przypadkach mogą kierować sprawy na drogę sądową.

Bieżące informacje o stanowiskach regulatora rynku wodociągowo-kanalizacyjnego Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie można znaleźć na stronie <https://www.gov.pl/web/wody-polskie/>.

Przypisy

str.
05

- ¹ art. 27 a ust. 1 ustawy z dn. 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2024 r. poz. 757 – dalej „ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu”)
- ² art. 24c ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu
- ³ art. 19 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu
- ⁴ art. 21a ust. 4a ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu
- ⁵ art. 27a ust. 3 pkt. 3 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu
- ⁶ art. 27e ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu

str.
06

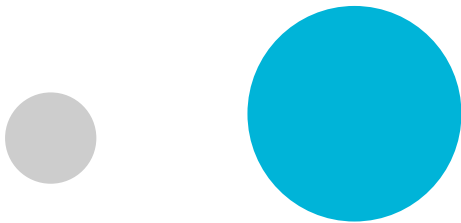
- ⁷ art. 24b ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu
- ⁸ art. 24c ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu
- ⁹ art. 27c ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu
- ¹⁰ § 5 rozporządzenia Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dn. 27 lutego 2018 r. w sprawie określania taryf, wzoru wniosku o zatwierdzenie taryfy oraz warunków rozliczeń za zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków (Dz. U. z 2022 r. poz. 1074)
- ¹¹ art. 3 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu

str.
07

- ¹² ustawa z dn. 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz. U. z 2024 r. poz. 558)
- ¹³ ustawa z dn. 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2024 r., poz. 593)
- ¹⁴ Wyrok SOKiK z dn. 10 lutego 2003 r. sygn. akt: XVII Ama 38/02

str.
08

- ¹⁵ Ustawa z dn. 24 czerwca 1994 r. o własności lokali (Dz. U. z 2021 r. poz. 1048)
- ¹⁶ Przez dużą wspólnotę mieszkaniową – zgodnie z obowiązującymi przepisami – należy rozumieć wspólnotę obejmującą budynki z więcej niż trzema lokalami, co może oznaczać zarówno niewielki blok z czterema mieszkaniami, jak i duże osiedle z dziesiątkami lokali.

str.
09

- ¹⁷ art. 9c Dyrektywy UE 2018/2002, implementacja ustawą o zmianie ustawy o efektywności energetycznej oraz niektórych innych ustaw
- ¹⁸ Przepisy regulujące kwestię zdalnych odczytów: art. 9c Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2002 z dn. 11 grudnia 2018 r., zmieniająca dyrektywę 2012/27/UE w sprawie efektywności energetycznej, art. 45a ust. 7a pkt 3 ustawy z dn. 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne), rozporządzenie Ministra Przedsiębiorczości i Technologii z dn. 22 marca 2019 r. w sprawie prawnej kontroli metrologicznej przyrządów pomiarowych (tabela 2).

str.
10

- ¹⁹ art. 3 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu

str.
11

- ²⁰ art. 27a ust. 3 pkt 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu
- ²¹ art. 19 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu

str.
12

- ²² art. 19a ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu

str.
13

- ²³ art. 15 ust. 4 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu
- ²⁴ art. 15 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu
- ²⁵ art. 21 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu

str.
15

- ²⁶ art. 3 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu

str.
16

- ²⁷ art. 1 ust. 1 u.o.k.k.
- ²⁸ art. 3052 § 2 K.c.
- ²⁹ art. 626 § 3 ustawy z dn. 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 1568)

str.
17

- ³⁰ art. 6 ust. 1a ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu

str.

18

³¹art. 87 ust. 2 Konstytucji RP stanowiący, że uchwały rady gminy stanowią akty prawa miejscowego

art. 184 Konstytucji RP określający, że Naczelny Sąd Administracyjny oraz inne sądy administracyjne sprawują, w zakresie określonym w ustawie, kontrolę działalności administracji publicznej. Kontrola ta obejmuje również orzekanie o zgodności z ustawami uchwał organów samorządu terytorialnego i aktów normatywnych terenowych organów administracji rządowej

art. 41 ustawy z dn. 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 – dalej „u.s.g.”) stanowi, że akty prawa miejscowego ustanawia rada gminy w formie uchwały

art. 86 u.s.g. określa, iż organami nadzoru nad działalnością gminną są Prezes Rady Ministrów i wojewoda, a w zakresie spraw finansowych - regionalna izba obrachunkowa

art. 101 ust. 1 u.s.g. stanowi, że każda osoba, której interes prawny lub uprawnienie zostało naruszone przez uchwałę lub zarządzenie podjęte przez organ gminy, może wnieść skargę

³² art. 269 ust. 1 pkt 1 ustawy z dn. 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne – dalej „Prawo wodne”

str.

19

³³art. 3 ust. 1 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu, art. 7 u.s.g.

str.

20

³⁴ Uchwała Sądu Najwyższego z dn. 22 czerwca 2017 r., sygn. akt: III SZP 2/16

³⁵wyrok z dn. 17 maja 2023 r., sygn. akt: II NSKP 27/23